

Enstitüsü	: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Anabilim Dalı	: Mimarlık
Programı	: Mimari Tasarım
Tez Danışmanı	: Dr. Öğretim Üyesi İlke TEKİN
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans – Haziran 2022

ÖZET

BİR BAKIŞ MEKANI OLARAK PENCERE: EDWARD HOPPER'IN RESİMLERİNDE MEKAN TEMSİLLERİ

Hazal Şimal Karatay

Yirminci yüzyılın ilk yarısından itibaren modern mimarlığın odak konularından olan saydamlaşma, mekansal bir öge olan pencere ile doğrudan ilişkilidir. İzleyicinin bakışına yön veren, temelde görme modeline dayanan bakış mekanı pencere, sahip olduğu fiziksel niteliklerinden dolayı diğer mimari öğelerden ayrışır. Pencerenin sahip olduğu saydamlık aracılığıyla göz, mahremiyet alanına girer. Yirminci yüzyılın ilk yarısında pencerenin neredeyse yapının kabuğunu kaplayacak kadar genişlemesi ve camın bir yapı 'duvarı'na dönüşmesi şeffaflaşma söylemleri çerçevesinde gelişir. Bu söylemler bugünün mimarlık dünyasını şekillendirmeye devam eder.

Mimari alandaki şeffaflaşma, iç-dış arasındaki sınırın bulanıklaştığı, konutta mahremiyet olgusunun büyük ölçüde ortadan kalktığı, mekanın sahip olduğu gizemli, karanlık ve tekinsiz özelliklerin kaybolduğu, ışığın ve gölgenin ve, onların hacimsel etkilerinin yitime uğradığı mekansal üretimleri beraberinde getirmiştir. Walter Benjamin'in deyimiyile, camın pürüzsüz yüzeyinde *mekanın aurası* kaybolmuştur. Bu araştırma, şeffaflaşma söylemlerinin ortaya çıktığı yirminci yüzyılın ilk yarısındaki temsil alanına odaklanır ve ürettiği mekan temsilleriyle modernite eleştirisi sunan Edward Hopper'ın resimlerinin bir değerlendirmesini sunar. Tezde Edward Hopper'ın mekan temsilleri ile modern mimari yaklaşımlar arasında dönemsel ilişkiler kurularak bir karşılaştırma sunulur.

Bu araştırma, Hopper'ın pencerelerinin betimsel analizi yoluyla, mekansal oluşumlarda *modern gözün* varlığını incelemeyi, modern mimarlığın göz-merkezci anlayışını değerlendirmeyi ve, saydamlık ve mahremiyet konularını tartışmayı amaçlamaktadır. Hopper'ın 'pencereleri' sahip olduğu çok katmanlı okumalarla moderniteye ve beraberinde getirdiği sosyo-mekansal dönüşümlere eleştirel bir bakış sunar. Bu bağlamda bu araştırmanın, *modern göz* ve Hopper'ın 'pencereleri' üzerine sunduğu tartışmayla, mimari temsillere ilişkin geniş literatüre ve görsel kültür alanındaki eleştirel okumalara bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Mekan Temsili, Modern Göz, Pencere, Aura, Edward Hopper

University : Istanbul Kultur University
Institute : Institute of Graduate Studies
Department : Architecture M.S.
Programme : Architectural Design
Supervisor : Asst. Prof. Dr. İlke TEKİN
Degree Awarded and Date : M.S. - June 2022

ABSTRACT

THE WINDOW AS A SPACE OF VIEW: REPRESENTATIONS OF SPACE IN EDWARD HOPPER'S PAINTINGS

Hazal Şimal Karatay

Transparency, which has been one of the focal issues of modern architecture since the first half of the 20th century, is directly related to the spatial element, the window. The window, which directs the viewer's gaze and is basically a viewing space based on the visual model, differs from other architectural elements due to its physical characteristics. Through the transparency of the window, the eye enters the realm of privacy. In the first half of the twentieth century, the expansion of the window to almost cover the envelope of the building and the transformation of the glass into a 'building wall' developed within the framework of the discourses of transparency. The architectural discourse continues to influence today's architecture.

Transparency in the architectural field has brought along spatial productions in which the border between interior and exterior is blurred, the concept of privacy in the house is largely eliminated, the mysterious, dark and uncanny features of the space are disappeared, light and shadow and their volumetric effects are lost. In Walter Benjamin's words, the *aura* of the space has disappeared on the smooth surface of the glass. The research focuses on the field of representation in the first half of the twentieth century, in which discourses of transparency emerged, and presents an evaluation of Edward Hopper's paintings, which offer a criticism of modernity with their spatial representations. The thesis presents a comparison between Edward Hopper's representations of space and modern architectural approaches by establishing periodic relations.

This research aims to examine the existence of the *modern eye* in spatial formations, to evaluate the eye-centered understanding of modern architecture, and to discuss the discourses of transparency and privacy through the descriptive analysis of Hopper's 'windows'. Hopper's windows offer a critical look at modernity and the socio-spatial transformations it brings with it, with its multi-layered readings. In this context, it is thought that this research will contribute to the comprehensive literature on architectural representations and critical readings in the field of visual culture, with the discussion on Hopper's 'windows'.

Keywords: Representation of Space, Modern Eye, Window, Aura, Edward Hopper